

15 februari 2016

Miljö- och Energidepartementet

Er referens/dnr

Christina Leideman

M2015/04155/Mm

Remissvar: Europeiska kommissionens förslag COM(2015) 614/2 till meddelande om cirkulär ekonomi samt förslagen till ändring av de sex direktiven på avfallsområdet

Sammanfattning

Kommissionens paket innehåller många aspekter som är relevanta i frågan om kretsloppet, från produktdesign och produktion hela vägen till avfallshantering. Vi uppskattar paketets höga ambitionsnivå men ser att det finns ett behov av vidareutveckling och att en rad punkter behöver förtydligas. IKEA koncernen håller med om flera av de principer som tas upp i paketet, däribland främjandet av fler hållbara produkter som kan repareras eller återvinnas, samt om harmonisering av avfallsdefinitionen.

Ett starkt politiskt ramverk både i Sverige och i EU stöttar och skapar förutsättningar för ett ekonomiskt, hållbart, och cirkulärt kretsloppssamhälle. Från IKEA koncernen vill vi öka mängden råmaterial på andrahandsmarknaden och arbeta tillsammans med våra leverantörer och andra parter för att hitta en väg framåt som uppfyller våra krav på hälsa och hållbarhet.

3. Avfallshantering

IKEA koncernen välkomnar EU-kommissionens avsikt att harmonisera avfallsdefinitionerna. Vi ser positivt på incitament för att öka och utveckla en fungerande andrahandsmarknad för råvaror, och vi anser också att vissa ändringar behövs i de befintliga systemen för ett utökat producentansvar.

Producentansvar

IKEA koncernen välkomnar avsikten att förbättra transparensen och ge aktörerna i produktkedjan tydliga roller och ansvarsområden. För närvarande beaktas dock inte aktörer utanför EU.

Bristen på harmonisering är tydlig då medlemsstaterna ofta tillämpar skilda regler och då det är svårt att definiera en övergripande plan. Vi stödjer därför en harmoniserad definition av producentansvar (EPR, Extended Producer Responsibility). Dock ser vi risker när det kommer till medlemsstaternas ansvar för att definiera rollerna och ansvarsområdena i EPR-systemen. Detta kommer troligen att underminera arbetet med ytterligare harmonisering och samstämmighet, eftersom systemen då riskerar att även fortsättningsvis bli fragmenterade.

15 februari 2016

I Sverige ser vi ett behov av klara och tydliga producentansvarsregler som leder till en infrastruktur med en fungerande andrahandsmarknad för råvaror. Idag fungerar andrahandsmarknaden för glas och papper, men vi behöver ta nästa steg för att ta till vara värden inom andra råvaror, som till exempel plast.

De förslag som regeringen har lagt om minskad moms på enklare reparationer för t ex skor, cyklar och kläder ser vi positivt på, och vi skulle även kunna tänka oss att reparation av möbler inkluderades.

Slutligen anser vi att gränsöverskridande transporter av avfallsflöden för bearbetning eller till användning som återvunnet material behöver förenklas, och att dessa inte bör behandlas som avfallstransporter (som kräver höga administrativa insatser och licenser på vissa marknader).

4. Från avfall till resurser

På IKEA koncernen ser vi avfall som en resurs. Dock anser vi att varken svensk och europeisk avfallslagstiftning i dagsläget reflekterar eller uppmuntrar ett sådant synsätt i tillräcklig utsträckning. Vi vill främja tillgängligheten för återvunnet material, men befintlig reglering av avfallshantering förhindrar oss från att sluta våra egna kretslopp.

IKEA koncernen kan påverka hur en produkt utformas tidigt i processen och vi har kvalitet och hållbarhet i åtanke från den första produktskissen. För närvarande är dock utbudet av återvunnet material av hög kvalitet begränsad i de volymer vi behöver, och i många fall kan återvunnet material vara dyrare än nytt material.

Vi behöver därför ett politiskt ramverk för avfall som möjliggör och bidrar till att skapa en livskraftig andrahandsmarknad för råvaror. Detta är helt nödvändigt för att den cirkulära ekonomin ska få fart. Från IKEA koncernens sida välkomnar vi särskilt förslaget om att fastställa harmoniserade villkor för att ämnen eller föremål ska få betraktas som biprodukter, och för att avfall som har genomgått ett återvinningsförfarande ska anses ha upphört att vara avfall.

IKEA koncernen anser att dessa förtydliganden ger ytterligare stöd till utvecklingen av återvunnet material, vilket är helt nödvändigt för den cirkulära ekonomin.

Förenklingen av den rättsliga ramen avseende biprodukter och när avfall upphör att vara avfall kommer i hög grad att bidra till att minska mängden avfall och medföra en ökad effektiv resursanvändning. Utöver detta ser vi att definitionen av när avfall upphör att vara avfall bättre måste spegla, och uppmuntra nära och öppna materialslingor (material loops).

Kemikalier

IKEA koncernen har länge åtagit sig att begränsa användningen av skadliga kemiska ämnen, och vi kompromissar inte med den kemiska säkerheten i våra produkter. Inom detta område ser IKEA koncernen ett behov av att säkerställa ett starkt samband mellan kemikalielagstiftningen och ambitioner om att öka användningen av återvunnet material. Vi anser att det är av stor vikt att säkra så att farliga ämnen inte återvinns i den cirkulära ekonomin.

15 februari 2016

5. Prioriterade områden

5.1 Plast

IKEA koncernen välkomnar att EU-kommissionen valt att fokusera på plast som ett prioriterat område. Vi ser många möjligheter inom plastområdet, och vår verksamhet har ett behov av tillgång till mer återvunnen plast av god kvalitet som tillverkarna kan förädla.

Vi anser också att det är viktigt med fastställandet av standarder som förbättrar tillgängligheten av återvunnet material och bidrar till en ökning i användandet av återvunnen plast. En standard bör även ta förädling och återvinningsmöjligheterna för återvunnen plast i beaktande. Bättre hantering av blandade plastmaterial och deras tendens att nedgradera eller bryta ned andra plastblandningar bör också behandlas. Slutligen bör hänsyn tas till hanteringen av plastmaterial med farliga ämnen som har fasats ut ur hälso- och ekosystemsperspektiv, eftersom dessa kan dyka upp igen i en cirkulär ekonomi.

Förslagen till ändring av de sex direktiven på avfallsområdet

IKEA koncernen ser positivt på incitament för att öka och utveckla en fungerande andrahandsmarknad för råvaror, och anser att vissa ändringar behövs i de befintliga systemen för att uppnå ett utökat producentansvar.

Förändringar i Directive 2008/98/EC on waste

IKEA koncernen välkomnar EU-kommissionens avsikt att harmonisera avfallsdefinitionerna (*Amendments Article 3*). Särskilt välkomnar vi ändringen i artikel 6 om ett harmoniserat av villkor för att ämnen eller föremål ska få betraktas som biprodukter, och för att avfall som har genomgått ett återvinningsförfarande ska anses ha upphört att vara avfall (*Article 6*).

Lagförslaget om ändring av direktiv 2008/98 / EG om avfall erkänner behovet av att utveckla en marknad för återvunnet material med större säkerhet när det gäller avfall eller icke-avfall status. Den hänvisar till biprodukter och kriterier för avfall men täcker inte in material som idag definieras som avfall men som kan processas till att åter bli produkter. Det finns ett behov av att ytterligare förtydliga definitionen av "avfall" samt "avfallsägarandet" för att säkerställa att hänsyn tas till material som kan återanvändas direkt för att "close the loops".

Vi stödjer även en harmoniserad definition av producentansvar (Extended Producer Responsibility, EPR) för att göra det möjligt att på ett effektivt sätt uppfylla vårt ansvar på alla EUs marknader. Som producent är vi dock oroade över att producenter ska åläggas ansvar för hela kostnaden för avfallshantering gällande de produkter som förs ut på marknaden. Vi saknar kontroll över alla resurser på de marknader där vi verkar och resurserna varierar från plats till plats. Den nuvarande definitionen av avfallshantering är också otydlig och riskerar att bli oproportionerlig (*Amendment Article 8a*).

I nuläget har producenter som verkar i flera medlemsstater extrakostnader för rapportering och datainsamling på grund av de olika krav som fastställs i varje land. De rapporteringskostnader som

15 februari 2016

ett internationellt företag i dag ådrar sig tas inte upp. Ytterligare information behövs därför angående hur intäkterna från återanvändning eller försäljning av återvunnet material kommer att beräknas (*Amendment Article 8a*).

Kommissionen har bland annat föreslagit att avfallsflöden från textilier och möbler ska omfattas av EPR-systemen. Vi anser att ytterligare analys behövs för att definiera om det är gångbart att utöka EPR eftersom detta inte nödvändigtvis är den bästa lösningen för den cirkulära ekonomin. Enligt vår erfarenhet har de befintliga EPR-systemen en tendens att minska möjligheterna att skapa insamlingssystem för avfall, återvinning och utvecklandet av ny återvinningsteknik (*Amendment Article 9*). Vår erfarenhet när det kommer till möbler visar att är det möjligt att uppnå bättre resultat med åtgärder kopplade till ekologisk design, däribland reparationsmöjligheter, än med EPR-system. En flexibel politik som uppmuntrar innovation och ekodesign kan vara en verkningsfullare väg. Producenter bör ges möjlighet att sluta sina egna kretslopp genom att använda egna återvunnet material, när detta är det mest hållbara alternativet.

Förändringar i Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste

Vi anser att det är viktigt med fastställandet av standarder som förbättrar tillgängligheten av återvunnet material och bidrar till en ökning av återvunnen plast. Däremot är vi negativt inställda till krav på minsta mängd återvunnet material i produkter eftersom det kan leda till suboptimering och negativ miljöpåverkan (*Amendment article 6*).

IKEA koncernen

Jonas Carlehed, hållbarhetsansvarig, IKEA Sverige

Helsingborg 2016-02-12